

خبرها

راه‌اندازی سایت نمایشگاه مجازی

سایت «نمایشگاه بین‌المللی مجازی» که به برگزاری نمایشگاه‌های مختلف به صورت هم‌زمان و مجزا در دنیای «وب» می‌پردازد، هفته پیش آغاز به کار کرد. این سایت به آدرس اینترنتی **www.ioe.ir** دارای امکانات و قابلیت‌های مختلفی مانند غرفه‌ها، سالن سمینار، خبرنامه، خرید و فروش، بنرهای تبلیغاتی و ارتباط با دیگر نمایشگاه‌ها است. ارائه کالا و خدمات تولیدکنندگان، صادرکنندگان و پنگاه‌های بزرگ و کوچک اقتصادی با استفاده از شبکه جهانی اینترنت، استفاده بهینه از سیستم تجارت الکترونیک و سیستم خرید و فروش **online** ومعرفی اختراعات و پروژه‌های جدید در زمینه‌های مختلف علمی، صنعتی و دانشگاهی در سطح جهان از اهداف سایت نمایشگاه بین‌المللی عنوان شده‌است. هر غرفه از نمایشگاه‌های این سایت شامل معرفی سازمان یا شرکت صاحب غرفه، مدیران آن مجموعه، اطلاعات تماس، تاریخچه، گالری عکس محصولات، گواهینامه‌ها، تقدیرنامه‌ها، تعرفه‌ها و هرگونه اطلاعات دیگر مربوط به آن سازمان است.

سایت گوگل می‌درخشد

بر اساس گزارش‌های اعلام شده طی ماه مه سال ۲۰۰۶ میلادی سایت گوگل یکی از پرطرفدارترین و پرمراجعه‌ترین سایت‌های اینترنتی انتخاب شده‌است و برای دهمین ماه متوالی به عنوان پرطرفدارترین سایت جست‌وجوگر در کشور آمریکا انتخاب شده‌است. بر این اساس طی ماه مه سال میلادی جاری بیش از ۵۰ درصد از سهام کل مراجعه‌کنندگان به موتورهای جست‌وجوگر اینترنتی به سایت گوگل اختصاص داشته‌است. بدین ترتیب رقم یادشده‌نسبت به ماه آوریل سال میلادی جاری حدود دو درصد رشد داشته‌است. یک موسسه تحقیقاتی در آمریکا سایت‌های یاهو، مایکروسافت، اس‌اس‌ان، گوگل و AOL را برترتب از پرطرفدارترین سایت‌های اینترنتی در بین کاربران جهان معرفی کرد. براساس این گزارش سایت‌های eBay، آمازون، MAPQUEST ASK و APPLE نیز در رده‌های ششم تا دهم قرار دارند. براساس تحقیقات انجام شده طی ماه مه تعداد مراجعه‌کنندگان به سایت «یاهو» ۲۸ درصد و سایت «ام‌اس‌ان» ۱۳ درصد اعلام شده‌است. تحقیقات نشان می‌دهد که طی ماه «مه» بیش از ۸ میلیارد دفعه از سایت گوگل برای جست‌وجوی آن‌لاین استفاده شده‌است و براین اساس بیشتر غول‌های اینترنتی در جهان به دنبال تقویت موتور جست‌وجوی خود هستند تا بتوانند کاربران بیشتری را به سوی خود جذب کنند.

سایت نت اسکپ و پایگاه خبری

شرکت «ای‌اوال» پورتال اینترنتی جدیدی به نام نت اسکپت راه‌اندازی کرده‌است که کاربران در آن می‌توانند اخبار و بلاگ‌های مورد نظر خود را معرفی کرده و در مورد جالب بودن اخبار اینترنتی معرفی شده توسط دیگران رای‌دهند که این اخبار براساس رای کاربران در سایت طبقه‌بندی شده و به نمایش درمی‌آیند. پورتال نت‌اسکپ که هم‌اکنون از وب‌سایت اصلی «ای‌اوال» قابل دسترسی است، همنام مرورگر قدیمی همین شرکت است و «ای‌اوال» امیدوار است بتواند با کمک این پورتال بار دیگر مرورگر نت اسکپت به شهرت قدیم برساند و به روزهای موفقیت خود بازگرداند. در پورتال «نت‌اسکپ» کاربران عضو هرکدام از خدمات «ای‌اوال» از قبیل ای‌میل و مسنجر این شرکت می‌توانند اخبار، و بلاگ‌ها و تصاویر ویدئویی مورد نظر خود را در صفحه اصلی این سایت معرفی کرده و بازدیدکنندگان غیرعضو و هممان نیز می‌توانند در مورد میزان جالب بودن این اخبار بندها رای داده و تمامی این اخبار و مطالب نیز طبق میزان رای کاربران در این وب‌سایت طبقه‌بندی شده و به نمایش در خواهند آمد. در سایت «نت اسکپ» مطالب مربوط به ۳۰ موضوع مختلف از جمله اخبار، ورزش، غذا، مسافرت و هنرمندان ارائه خواهد شد و کارشناسان «ای‌اوال» قریبه دوازده این وب‌سایت می‌تواند به یکی از پر بازدیدکننده‌ترین وب‌سایت‌های موسوم به «سوشال بوک‌ماریتگ» که به ارائه مطالب انتخابی کاربران می‌پردازند تبدیل شود.

سایت زوک ام‌پی‌تری مسدود شد

یک دادگاه هلندی حکم توقف فعالیت وب‌سایت «زوک ام‌پی‌تری» را که لینک‌هایی را برای دانلود غیرقانونی موسیقی در اختیار کاربران قرار می‌داد صادر کرد. این وب‌سایت خود قابل‌های «ام‌پی‌تری» را در اختیار کاربران قرار نمی‌داد و تنها کاربران را به سوی وب‌سایت‌های دیگر برای دانلود این فایل‌ها راهنمایی می‌کرد و گردانندگان این وب‌سایت پیش از این موفق شده بودند مراجع قانونی را درباره غیرقانونی نبودن فعالیت خود قانع کنند. انجمن‌های ضبط و پخش موسیقی پیش از این با اشاره به وب‌سایت «زوک ام‌پی‌تری» در رابطه با تبدیل شدن کشور هلند به مرکز دانلود فایل‌های دارای حق کپی‌رایت در قاره اروپا هشدار داده بودند و هم‌اکنون مسدود شدن این وب‌سایت به کاربر مورد استقبال شرکت‌های ضبط و نشر موسیقی قرار گرفته‌است. درحالی‌که پیش از این دادگاه‌های کشورهای مختلف تنها به مسدودکردن وب‌سایت‌ها و خدمات اینترنتی می‌پرداختند که خود مستقیماً قابل‌های دارای حق مالکیت معنوی را به صورت غیرقانونی در اختیار کاربران قرار می‌دادند، اما هم‌اکنون مبارزه علیه وب‌سایت‌هایی که خود مستقیماً به ارائه این فایل‌ها نپرداخته اما لینک‌های دسترسی بدان‌ها را معرفی می‌کنند نیز در کشورهای مختلف آغاز شده و پیش از مسدود شدن وب‌سایت «زوک ام‌پی‌تری» در هلند، چند وب‌سایت مشابه نیز در کشورهای استرالیا و چین با اتهامی مشابه مسدود شده بودند.



«کوروش نور» مدیر فنی جام‌جم آن‌لاین است، کسی‌که از همان روز اول بالاسر سایت بوده و هنوز هم با جدیت و عشقی مثال‌زدنی با جام‌جم آن‌لاین زندگی می‌کند. بلندبالا است و کشیده، در میانه‌های دهه سی سالگی با تارهای سفیدی که در لایه‌لای سباهی موهایش پراکنده شده، و لبخندی همیشه حاضر بر لب و شوقی در چشمان، به‌ویژه وقتی که از جام‌جم آن‌لاین حرف می‌زند. می‌توانی کاملاً احساس کنی که آن‌را مثل بچه‌اش دوست دارد، چیزی که اگر یک روز را بدون آن سپری کنی حوصله‌اش سر می‌رود. او دیگر در جام‌جم آن‌لاین حق آب و گل دارد.

در گرمای بدعاظهر آخرین روز بهار، در دنجی فضای خنک کافی‌شاپ جام‌جم در طبقه همکف ساختمان چهار طبقه روزنامه در خیابان میرداماد نشسته‌ایم و او از قدم به قدم بزرگ شدن سایتی می‌گوید که تا به اینجا دستش را گرفته و پا به پا آورده‌است. نور می‌گوید با آمدن دکتر شکرخواه در اواخر سال ۸۰، طراحی سایت هم با الگوگیری از سایت روزنامه انگلیسی‌زبان گاردین، تغییر کرد. همان طراحی که تاکنون نیز باقی مانده و شاید یکی از مشخصه‌های جام‌جم آن‌لاین شده‌است.

«طراحی و برنامه‌نویسی سایت را مسعود امینی‌پور از بچه‌های سازمان [صداوسیما] انجام داد. زبان برنامه‌نویسی سایت ASP. و مبتنی بر سروهای ویندوز است.» آن موقع برنامه‌ای مدیریت محتوای سایت به نام گستردگی و امکانات وجود نداشتند، چیزهایی مثل موبیل‌تاپ، ورد پرس یا بسته‌های مدیریت خبری که برخی از شرکت‌های نرم‌افزاری ایرانی توسعه داده و هم‌اکنون مورد استفاده شماری از روزنامه‌ها و خبرگزاری‌ها است.

شاید این «اورجینال» بودن در کنار دشواری‌ها و زمان‌بر بودن تغییرات در سورس‌س‌کدها، باعث شده جام‌جم آن‌لاین از برخی امکانات متداول و فراگیر برنامه‌های جدیدتر محروم باشد، کمبودی که البته اندر بر کیفیت سایت و وب‌گردی بازدیدکنندگان ندارد و تنها فشاری مضاعف را بر گردانندگان آن تحمیل می‌کند. یکی از این کمبوها، نبود امکان اضافه شدن لینک‌های مربوط به یک موضوع خاص به صورت خودکار است. مثلاً برای همین جام‌جهانی فوتبال که در حال برگزاری است، صفحه‌های ویژه در سایت تدارک دیده شده که همه لینک‌های خبری مربوط به این رویداد را یک‌جا جمع کرده‌است تا به قول نور «کسی که وارد این صفحه می‌شود از کل اخبار جام، نتایج بازی‌ها و... مطلع شود.» اما باور این موضوع که همه این لینک‌ها را نور و همکارانش به صورت دستی به این صفحه اضافه می‌کنند، چیزی بیش از دشوار است، حتی اگر یک بار دیگر برای اطمینان از این‌که درست موقعیت‌شده‌ای بررسی «واقعاً؟» و پاسخ‌گیری که «قطعاً!»، نبود این امکان ساده باعث می‌شود که به گفته نور «گاهی اوقات ۲–۳ ساعت فقط صرف اضافه‌کردن لینک‌های جدید بشود.» چیزی که علاوه بر خستگی می‌تواند خطای انسانی را هم در پی داشته باشد و نور هم این‌را تأیید می‌کند. با همه اینها، نور خسته نیست. همچنان شاداب و باعلاقه از عشق خودش و گروهش به کارشان حرف می‌زند و همچنان لبخند می‌زند.

۲۴ ساعت شبانه روز، ۷ روز هفته

شاید کمتر سایتی در دنیا (به‌ویژه در میان سایت‌های مشهور و پر‌مراجع) باشد که تا حال هک نشده باشد. جام‌جم آن‌لاین هم یک بار هک شد، و رویدادی که نور می‌گوید «به هر حال باید اتفاق بیفتد تا بتوان سوراخ‌ها و راه‌های نفوذ را شناخت و رفعشان کرد.» ماجرای هک‌شدن جام‌جم آن‌لاین به دو سال پیش برمی‌گردد، زمانی که چندین سایت ایرانی از جمله چند خبرگزاری هم‌زمان مورد حملات اینترنتی قرار گرفته بودند. به گفته نور، دست‌هک‌ر فقط به data (اطلاعات نوشتاری) سایت رسیده بود و نتوانسته بود به عکس‌ها دستبرد بزند؛ مطالب را حذف کرده و صفحه اول سایت را به جمله Hacked by Havij مزین کرده بود.

مدیر فنی جام‌جام آن‌لاین نور می‌گوید یکی دو روز سایت را خوابانیدیم تا منافذ را تشخیص بدیم و آنها را ببندیم. جز این اتفاق دیگری نیفتاده، نه مشکلات فیزیکی یا down شدن سرور و نه مشکلات حقوقی با این‌که سرور آمریکایی است. از اطلاعات سایت هر ۲–۳ ساعت یک بار پشتیبان (Backup) گرفته و اتوماتیک روی هارد ریخته می‌شود. اطلاعات روی هارد هم بعداً روی CD و DVD کپی گرفته می‌شود. این‌گونه بود که با وجود هک شدن، در همان دو روز قطع سرویس‌دهی، اتفاقی برای اطلاعات سایت نیفتاد. سایتی که ۳ شیف‌ت روی آن کار می‌شود تا ۲۴ ساعت شبانه‌روز با مطالب تازه بهنگام شود، حتی در ساعات نیمه‌شب که معمولاً بازدید از سایت‌ها به حداقل می‌رسد.

کوروش نور اعتقاد دارد جام‌جم آن‌لاین اصلاً خواب ندارد. تعطیل و غیرتعطیل هم ندارد، سایت همیشه

روسانگه



مروری بر اولین روزنامه سایبر ایرانی

جام‌جم آن‌لاین خواب ندارد

علی اکبر قزوینی

روزنامه جام‌جم گرچه تا مدت‌ها ساینی در اینترنت نداشت، اما از همان بدو تولد در اردیبهشت ۱۳۷۹، ستون سایت‌های اینترنتی را در یکی از صفحات لایِ خود راه‌اندازی کرد. آن روزها هنوز اینترنت چندان در ایران جا باز نکرده بود. نه خبری از کارت‌های رنگ‌ووارنگ اینترنتی بود و نه هزینه‌های اتصال به این شبکه جهانی قابل پرداخت برای همه. یک سال بعد اما کم‌کم شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات اتصال به اینترنت پا به عرصه گذاشتند و این صنعت نوپا به تدریج پا گرفت. در بهار ۸۰، میانگین قیمت یک کارت اینترنتی ده ساعته حول‌وحوش ۶ هزار تومان بود. مردادماه این سال، روزنامه حالا یک سال و چند ماهه جام‌جم اولین حضور خود در فضای سایبر را تجربه کرد. همانند نسخه اینترنتی بسیاری از دیگر روزنامه‌های آن دوران، جام‌جم حاضر در اینترنت هم چیزی ورای جام‌جم چاپی نداشت. اینترنت تنها می‌توانست مخاطبان گسترده‌تری برای مطالبی فراهم کند که همچون نسخه‌ای که روانه دکه‌ها می‌شد، روزی یک بار به‌روز می‌شد و بالطبع در تعطیلات که روزنامه چاپ نمی‌شد، نسخه اینترنتی هم تغییری نمی‌کرد. اواخر سال ۸۰، قضیه تبدیل جام‌جم اینترنتی به یک روزنامه واقعاً سایبر، با جدیت بیشتری دنبال شد. این هنگام، زمانی بود که دکتر یونس شکرخواه، استاد روزنامه‌نگاری به گروه کوچک کسانی که تا آن موقع متولی نگهداری و به‌روزرسانی سایت اینترنتی جام‌جم بودند، پیوست.

تلاش این گروه با سرپرستی و هدایت دکتر شکر خواه، سرنجام منجر به تولد اولین روزنامه سایبر ایرانی شد که به عبارتی باید گفت از ۱۹ مهر ۱۳۸۱ حضور خود را در فضای مجازی اعلام کرد. با این حساب جام‌جم آن‌لاین (**www.jamejamonline.ir**) چهار سال تمام فعالیت بی‌وقفه را پشت سر خواهد گذاشت. چهار سالی که هر سال آن در مقیاس سایبر، شاید با یک قرن برابری کند.

فعال است؛ چه پنجشنبه [که روزنامه‌ها تعطیلند] و جمعه باشد، چه عید باشد و چه تعطیلات ملی یا مذهبی. تنها روز تعطیلی سایت، تاسوعا است. گرچه نور معتقد است که حتی در آن روز هم نباید جریان خبررسانی سایت تعطیل شود. سایتی که روزانه به‌طور میانگین ۷۰–۶۰ هزار بازدیدکننده دارد و از ابتدای راه‌اندازی تاکنون بیش از ۲۷ میلیون نفر به آن مراجعه کرده‌اند. اما جابجی که بیشترشان از داخل ایران هستند.

همه آن ۱۲ نفر

جام‌جم آن‌لاین جز فارسی، به زبان‌های عربی، انگلیسی و فرانسوی هم تولید محتوا می‌کند. این امر، نتیجه تلاش گروهی از مترجمان-خبرنگاران است که بیشترشان اختصاصاً برای این روزنامه آن‌لاین کار می‌کنند. خود نور هم جز مدیریت فنی و نظارت کاملی که بر فرآیند به‌روزرسانی سایت دارد، بعضاً از روی علاقه خبرهای ورزشی را هم ترجمه می‌کند.

تمام مجموعه محتوایی سایت زیر نظر یوسف غروی قوچانی است که بعد از رفتن دکتر شکرخواه از این مجموعه در سال گذشته، سردبیری جام‌جم آن‌لاین را به عهده گرفته است. گروه مترجمان-خبرنگاران، از بهرام افتخاری، علی ایثاری کسمایی، ماندانا داوورکیا، کیکاووس زباری، یوسف علیخانی، زهرا فقهی و محمدرضا نوروزپور تشکیل شده. در گروه فنی سیدمعین قاسمی و کیوان مافی با کوروش نور همکاری می‌کنند و محمد عظیمی هم کار تاپ را انجام می‌دهد.

روزنامه‌های سنتی ایران که جای خود دارند، اما حتی در این روزنامه آن‌لاین هم فرهنگ حذف دست‌نوشته و

آن لاین

۸ نکته در مورد ثبت دامنه

علی محمد آقازمانی

همان‌طور که می‌دانید، آغاز خلق یک سایت در شاهراه جهانی اطلاع‌رسانی، انتخاب و ثبت یک دامنه (domain) است. حتی انتخاب میزبان (hosting) مناسب و طراحی سایت (web، design) پس از فاز انتخاب و ثبت یک دامنه مطلوب صورت می‌گیرد. شما اگر راه‌اندازی پورتال وب خود، domain منطبق با فعالیت‌های سایت خود انتخاب و تعیین نکنید، این مسئله در آینده سایت شما تأثیر منفی بسزایی خواهد گذاشت. چرا که تنها راه ورود به یک سایت، درج دامنه در آدرس بار مرورگر شما است و اگر این اسم، ثقیل، گنگ و با ضریب به‌خاطرسیاری پایین باشد، بازدیدکننده شگ و شام دچار چالش می‌شود. مثلاً فرض کنید به جای انتخاب دامنه **www.steam.co.ir** برای شرکت مهندسی استیم، از دامنه **www.irsteamco.com** استفاده می‌شد. بدیهی‌است که دامنه اول که بر اساس پسوند رسمی کشور ایران و بر مبنای نام واحد شرکت انتخاب شده‌است، نسبت به دامنه دوم که نه به‌خاطرسیاری خوبی دارد و از فقدان معرفی ملیت شرکت مزبور دلالت می‌کند، برتر است. معمولاً سایت‌های مشهور وب، دامنه‌هایی با ۳ الی ۷ حرف الفبای تشکیل می‌شود و در انتخاب آن دقت می‌شود تا راحتی و تسریع در ورود کاربران به سایت، رعایت شود. مشاهده می‌شود که بسیاری از سایت‌های خصوصی و حتی دولتی ایران در وب، از نامگذاری درستی تبعیت نمی‌کنند. با وجود آن که نامگذاری دامنه در وب، امری شخصی و سلیقه‌ای است، اما مستندسازی فرآیند نامگذار دامنه و انتخاب صحیح، باید به‌طور غیررسمی به کاربران ثبت‌کننده، یادآوری شود. این یادآوری، توسط ابلاغیه و دستورالعمل، امکان‌پذیر نیست. تنها خوانند یک راهنما در بند که در متن زیر ارائه شده‌است، تا حدودی رهگشای شما در این مسئله است. برای ثبت دامنه، به نکات کلیدی زیر توجه کنید:

۱- تعیین کارگزار واجد شرایط ثبت دامنه، نخستین گام در ثبت یک دامنه است. شما باید بدانید که مسئولیت حقوقی دامنه خود را به‌طور غیرمستقیم در اختیار چه شخصیتی قرار می‌دهید. سعی کنید ثبت‌کننده دامنه شما، شخصیتی حقوقی و نه شخصی باشد. حتماً قرارداد مناسبی با این شرکت منعقد کنید و در مورد مدت زمان، هزینه ثبت، تمدید، مسئولیت حقوقی و فنی آن در قرارداد توجه کنید.

۲- به دلیل این که اکثر شرکت‌های ثبت‌کننده در ایران، نمایندگی برخی از شرکت‌های رسمی ثبت‌کننده دامنه (**www.internic.net**) در وب‌است، باید توجه داشته باشید که این شرکت‌ها، قبلاً دامنه‌هایی را تحت نام دامنه خود ثبت کرده باشند و از یک اعتبار حقوقی اینترنتی برخوردار باشند. از طریق سایت **www.webhosting.info** می‌توانید این امر پی ببرید. اگر به این مسئله توجه نکنید، معلوم نیست پس از ثبت دامنه، آینده شما چه خواهد شد.

۳- هزینه ثبت دامنه بر روی پسوندهای جنرال مثل **com_net_org_info_biz_ws** برای یک‌سال، بین ۷ تا ۲۵ هزار تومان است. این تفاوت برای شرکت‌های رسمی ثبت‌کننده دامنه است. شما می‌توانید هزینه زمان **expire** دامنه چه زمانی هست، و دامنه را تمدید نمی‌کنی، هیچ‌گاه به دامنه خود پس از گذشت مدتی خاص، نخواهند رسید. این مسئله مهمی است. ۵- برای ثبت دامنه، ابتدا باید نام دامنه را به درستی ثبت‌کردن است (**http://domain.yahoo.com**)، برای ثبت یک‌ساله دامنه رقمی در حدود ۱۰ دلار دریافت می‌کند. مشهوریت ثبت‌کننده دامنه نیز از اهمیت زیادی برخوردار است.

۴- اگر برنامه‌ای خاص برای سایت خود دارید و برای آن هزینه کرده‌اید، سعی کنید دوره ثبت دامنه شما، حداقل ۲ تا ۵ ساله باشد تا خیالتان از تمدید راحت باشد. بسیاری از دامنه‌هایی که صاحبان آنها فراموش می‌کنند زمان **expire** دامنه چه زمانی هست، و دامنه را تمدید نمی‌کنی، هیچ‌گاه به دامنه خود پس از گذشت مدتی خاص، نخواهند رسید. این مسئله مهمی است. ۵- برای ثبت دامنه، ابتدا باید نام دامنه را به درستی ثبت‌کردن است (**http://domain.yahoo.com**)، برای ثبت یک‌ساله دامنه رقمی در حدود ۱۰ دلار دریافت می‌کند. مشهوریت ثبت‌کننده دامنه نیز از اهمیت زیادی برخوردار است.

۶- تجربه اندوزی از طریق نامگذاری، انتخاب و ثبت دامنه سایت‌های مشهور وب، رویکرد مهمی است که وب‌مسترها باید به آن توجه کنند. می‌توانید به **http://dir.google.com/** یا **http://dir.yahoo.com** مراجعه کنید.

۷- سعی کنید در انتخاب دامنه از پسوند کشوری ایران **ir.co.ir.net.ir**، امتیاهم استفاده کنید. برای این کار به **www.nic.ir** رجوع کنید. حتی الان دامنه‌ای مثل شرق. ایران هم می‌توانید ثبت کنید. ۸- هر جا دامنه‌ای ثبت کردید، از کارگزار بخواهید تا کنترل پنل واحد تغییر اطلاعات دامنه را با اعلام **url** و کد کاربری و رمز عبور دامنه در اختیار شما قرار دهد. این مسئله باعث می‌شود تا هر وقت بخواهید، نسبت به تغییر **IP**، **DNS**، **REGISTRANT** و تغییر اطلاعات **whois** اقدام کنید. این آدرس مثل **http://manage.opensrs.net** باید باشد. دنیای دامنه‌ها خیلی جذاب است. مایکروسافت و یک شرکت آمریکایی، برای **www.windows2000.com** و **www.business.com**، چند سال پیش میلیون‌ها دلار پرداخت کردند.

را سردبیر مجموعه بازیبنی می‌کند تا روی سایت فرستاده شوند.

کشف سرزمین های تازه

گابریل گارسیا مارکز روزنامه نگار و نویسنده پراوازه کلمبیایی، اولین بار که مطلب چاپ‌شده خود را در روزنامه دید، از تأثیر شگرف حروف سربی دچار وهم شد. این روزها البته در روزنامه‌های سنتی هم دیگر از حروف حک‌شده بر سرب خبری نیست، اما چاپ نوشته بر کاغذ روزنامه همچنان حس و حال خاص خود را دارد. ولی آیا انتشار مطلب صرفاً در فضای وب و در یک روزنامه آن‌لاین هم همین قدر جذاب و شگفت‌است؟ نور معتقد است که این امر «بستگی به دید آدم دارد. وی می‌گوید برای خود من خیلی جالب است که کسانی که در وب به دنبال خبر هستند، می‌آیند و خبر من را می‌بینند.

روزنامه تیراژش به هر حال محدود است و گستره انتشار جغرافیایی‌اش باز هم محدودتر. «اما خبری که روی سایت است خیلی بیشتر از آن دیده می‌شود و چه بسا در روزنامه‌های کاغذی هم کار شود.» نور می‌گوید با این حال کسانی هستند که هنوز دید سنتی دارند و انتشار مطالب در فضای وب برایشان جا نیفتاده‌است. او جمله‌ای را هم از دکتر شکرخواه نقل می‌کند، این‌که روزنامه‌های سایبر در نهایت جای روزنامه‌های سنتی را خواهند گرفت.

افق های پیش رو

در ایران حداقل هر کاربر اینترنت می‌تواند به اخبار تمام خبرگزاری‌های داخلی دسترسی داشته باشد. روزنامه آن‌لاین هم شامل خبرها و مطالبی است که در اختیار تمام کاربران است. اما فرق این دو در چیست که یکی نام خبرگزاری می‌گیرد و دیگری روزنامه خواننده می‌شود؟ کوروش نور می‌گوید مثلاً همین جام‌جم آن‌لاین، شامل مطالب روزنامه چاپی و کار تولیدی/ترجمه تیم خبرنگاران/مترجمان است. اما یک خبرگزاری امکاناتش خیلی بیشتر از اینها باید باشد. مثلاً خبرنگار خبرگزاری باید لپ‌تاپ و اینترنت بی‌سیم داشته باشد و اگر در خیابان هم اتفاقی افتاد از همان‌جا جابرش را بفرستد.

بعد از آن دیگر به عهده سردبیر است که در ساختمان خبرگزاری نشسته و اخباری را که خبرنگارانش می‌فرستند برای ارسال به خروجی بررسی می‌کند. نور اضافه می‌کند که یک خبرنگار حتماً باید نمایندگی‌هایی در داخل و خارج کشور داشته باشد. به گفته او جام‌جم آن‌لاین هم قصد حرکت در چنین مسیری را دارد و برنامه‌هایی برای تبدیل آن به یک خبرگزاری به معنای واقعی در دست بررسی است. پارسال صحبت‌هایی در این مورد شده بود اما زمان اجرایی شدن آن هنوز مشخص نیست.

■ ■ ■

دکتر مهدی قرفانی استاد روزنامه‌نگاری و رئیس دانشکده علوم اجتماعی و ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی، همین اواخر در گفت‌وگویی عنوان کرده بود که «روزنامه‌نگاری آن‌لاین حرفه نیست»؛ اظهارنظری که مخالفت‌های زیادی را موجب شد و افراد بسیاری در فضای وب بر برابر آن موضع گرفتند.

فرقانی البته کمی بعد اعلام کرد که این برداشت ناشی از یک سوء‌فهم بوده و این بار با تفکیک دو مقوله روزنامه‌نگاری آن‌لاین و وبلاگ‌نویسی از یکدیگر، مقصود خود از روزنامه‌نگاری آن‌لاین را نه نسخه الکترونیکی روزنامه‌های شناخته‌شده در اینترنت، که گونه‌ای از روزنامه‌نگاری شخصی عنوان کرد که افراد براساس ذوق و ذائقه شخصی‌شان و ضمن ایجاد صفحات مخصوص به خود در اینترنت، مطالب مورد نظرشان را در قالبی تحت عنوان وبلاگ عرضه می‌کنند. اما جدا از این بحث‌ها، تعداد روزنامه‌های آن‌لاین فارسی‌زبان به تدریج در حال اضافه شدن است، نسخه‌هایی در فضای وب که دیگر صرفاً کپی محض نسخه‌ای نیستند.
جام‌جم آن‌لاین با آغاز این مسیر به شکلی آبرومند و حرفه‌ای و ادامه دادن پیگیرانه آن، جایگاه خود را به عنوان یک روزنامه سایبر ایرانی پربازدیدکننده تثبیت کرده‌است. تلاش، عشق و تعهد در جام‌جم آن‌لاین وقتی بیشتر خود را نشان می‌دهد که آن را با سایر روزنامه‌های آن‌لاین اغلب نویای ایرانی مقایسه کنیم. طراحی منظم، دسته‌بندی‌های متنوع، بهنگام‌رسانی پیوسته و مواردی نظیر اینها، جام‌جم آن‌لاین را هنوز یک سر و گردن بالاتر از سایرین قرار می‌دهد. البته مثل هر روزنامه دیگری ممکن است محتوا، روش و منش جام‌جم را عده‌ای بپسندند و عده‌ای دیگر بر آن خوره بگیریند. حتی ممکن است برخی الگوبرگیری جام‌جم آن‌لاین از گاردین را در فرم و طراحی و باقی ماندن بر آن طرح، نقطه‌ضعفی بدانند. اما مهم این است که جام‌جم آن‌لاین دار کار می‌کند و خوب هم کار می‌کند. با مسیری هم که تاکنون طی کرده، بهتر شدن آن دور از انتظار نیست. و همه اینها می‌تواند الگویی برای دیگر روزنامه‌های سایبر ایرانی باشد، هر محتوا، روش و منشی که داشته باشند.